

LIETUVOS – PIETŲ AFRIKOS RESPUBLIKOS DVIŠALĖ PREKYBA

2025 m. liepos 31 d.

I. Pietų Afrikos Respublikos ekonomika ir tarptautinė prekyba

Svarbiausi Pietų Afrikos Respublikos ekonomikos sektoriai pagal sukuriama pridėtinę vertę 2024 m. buvo pramonė (24,6 proc., iš jų 14,2 proc. – apdirbamoji gamyba), finansinė ir draudimo veikla bei verslo paslaugos (16,4 proc.), didmeninė ir mažmeninė prekyba, remonto, apgyvendinimo ir maitinimo paslaugos (13,8 proc.), švietimas (8,7 proc.), informacijos ir komunikacijos bei transporto sektorius (7,8 proc.), nekilnojamojo turto sektorius (7,1 proc.), žemės ūkis (3,1 proc.) ir statybos (2,4 proc.).¹

2024 m. Pietų Afrikos Respublikos prekių eksportas siekė 102,0 mlrd. EUR. Prekyba su ES rinka sudarė apie 17,4 proc. Pietų Afrikos prekių eksporto (į Vokietiją – 6,6 proc., į Nyderlandus – 3,9 proc., į Belgiją – 2,7 proc.), o iš ES nepriklausančių šalių 11,2 proc. eksporto vertės tenka Kinijai, 7,5 proc. – JAV, ir 6,0 proc. – Mozambikui.²

2024 m. Pietų Afrikos Respublikos importas siekė 93,6 mlrd. EUR ir 23,0 proc. importo vertės teko ES valstybėms narėms (iš Vokietijos – 7,0 proc., iš Italijos – 2,4 proc., iš Prancūzijos – 1,9 proc.), o iš ES nepriklausančių šalių – 21,5 proc. importo atvežama iš Kinijos, 7,2 proc. – iš Indijos, 6,9 proc. – JAV.³

II. Lietuvos ir Pietų Afrikos dvišalė prekyba

1 lentelė. Prekybos tarp Lietuvos ir Pietų Afrikos pagrindiniai rodikliai 2022-2024 m.

	2022		2023		2024	
	Dalis, %	Vieta	Dalis, %	Vieta	Dalis, %	Vieta
Prekės						
Šalies dalis bendrame Lietuvos prekių eksporte	0,2 %	47	0,4 %	32	0,3 %	38
Šalies dalis lietuviškos kilmės prekių eksporte	0,5 %	37	0,7 %	25	0,5 %	29
Šalies dalis Lietuvos prekių reeksporte	0,0 %	74	0,0 %	75	0,1 %	67
Šalies dalis Lietuvos prekių importe	0,1 %	54	0,1 %	57	0,1 %	50
Paslaugos						
	2022		2023		2024	
Šalies dalis Lietuvos paslaugų eksporte	0,1 %	57	0,0 %	54	0,1 %	57
Šalies dalis Lietuvos paslaugų importe	0,0 %	75	0,0 %	79	0,0 %	72

Šaltiniai: Valstybės duomenų agentūra, Lietuvos bankas ir Inovacijų agentūros skaičiavimai.

III. Prekyba prekėmis

2024 m. Pietų Afrika užėmė 38 vietą Lietuvos prekių eksporto rinkoje kuriai teko 0,3% (126 mln. EUR) viso Lietuvos prekių eksporto. Beveik 95% Lietuvos prekių eksporto į Pietų Afriką 2024 m. sudarė lietuviškos kilmės prekių eksportas, o likusią dalį (4,9%)

¹ OECD ir Inovacijų agentūros skaičiavimai.

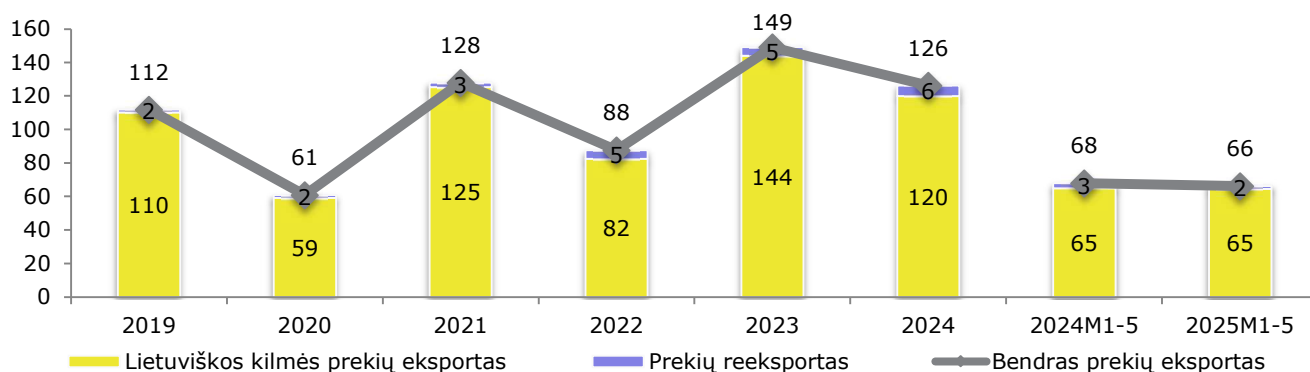
² ICT Trade Map.

³ ICT Trade Map.

Lietuvos ir Pietų Afrikos Respublikos dvišalė prekyba

– prekių reeksportas. Palyginti su 2023 m. Lietuvos prekių eksportas į Pietų Afriką sumažėjo 15%, daugiausiai dėl javų eksporto mažėjimo. Per 2025 m. sausio-gegužės mėn. bendras Lietuvos prekių eksportas į Pietų Afriką palyginti su atitinkamu 2024 m. laikotarpiu mažėjo 2,5% arba 1,67 mln. EUR.

1 pav. Lietuvos prekių eksportas į Pietų Afriką, 2019-2025 m. 1-5 mėn., mln. EUR

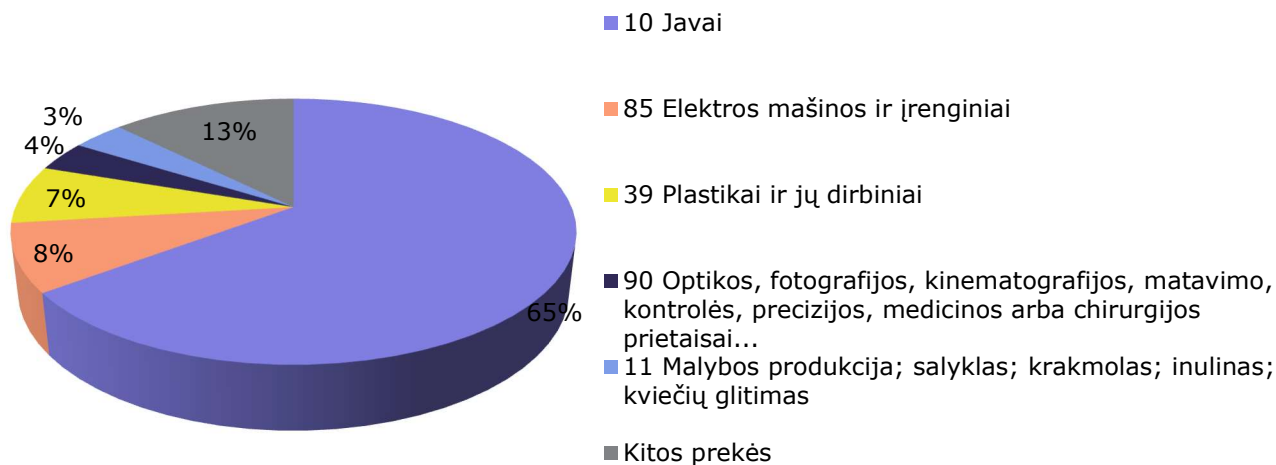

Šaltiniai: Valstybės duomenų agentūra ir Inovacijų agentūros skaičiavimai.

Lietuviškos kilmės prekėms Pietų Afrika 2024 m. buvo 29-a didžiausia eksporto rinka, kuriai teko 0,5% (120 mln. EUR) viso lietuviškos kilmės prekių eksporto. Lietuviškos kilmės prekių į Pietų Afriką eksporto struktūroje didžiausią dalį sudarė javai – 65% arba 78 mln. EUR (4-a didžiausia eksporto rinka), elektros mašinos ir įrenginiai – 8,2% arba 9,89 mln. EUR (29-a didžiausia eksporto rinka), plastikai ir jų dirbiniai – 7,1% arba 8,53 mln. EUR (26-a didžiausia eksporto rinka), optikos, fotografijos, matavimo, medicinos arba chirurgijos prietaisai – 3,7% arba 4,38 mln. EUR (28-a didžiausia eksporto rinka), malybos produkcija – 3,6% arba 4,28 mln. EUR (11-a didžiausia eksporto rinka). Palyginti su 2023 m. lietuviškos kilmės prekių eksporto vertė į Pietų Afriką sumažėjo 17% arba 24 mln. EUR. Labiausiai mažėjimą lėmė javai. Per 2025 m. sausio-gegužės mėn. lietuviškos kilmės prekių eksportas į Pietų Afriką palyginti su atitinkamu 2024 m. laikotarpiu mažėjo 0,7% arba 485 tūkst. EUR.

Lietuvos ir Pietų Afrikos Respublikos dvišalė prekyba

2 pav. Lietuviškos kilmės prekių eksporto į Pietų Afriką struktūra 2024 m.

Šaltinis: Valstybės duomenų agentūra.

2024 m. Pietų Afrika užėmė 50 vietą Lietuvos prekių importo rinkoje ir jai teko 0,1% (33 mln. EUR) viso Lietuvos prekių importo. Iš Pietų Afrikos 2024 m. daugiausia importuota druskos; sieros; žemių ir akmenų; tinkavimo medžiagų, kalkių ir cemento – 80% arba 27 mln. EUR (5-a didžiausia importo rinka), valgomųjų vaisių ir riešutų – 11% arba 3,74 mln. EUR (19-a didžiausia importo rinka), elektros mašinų ir įrenginių – 2,3% arba 758 tūkst. EUR (54-a importo rinka), cheminių štapelio pluoštų – 1,1% arba 360 tūkst. EUR (25-a didžiausia importo rinka). Palyginti su 2023 m. prekių importas iš Pietų Afrikos padidėjo 57%.

3 pav. Lietuvos importo iš Pietų Afrikos struktūra 2024 m.

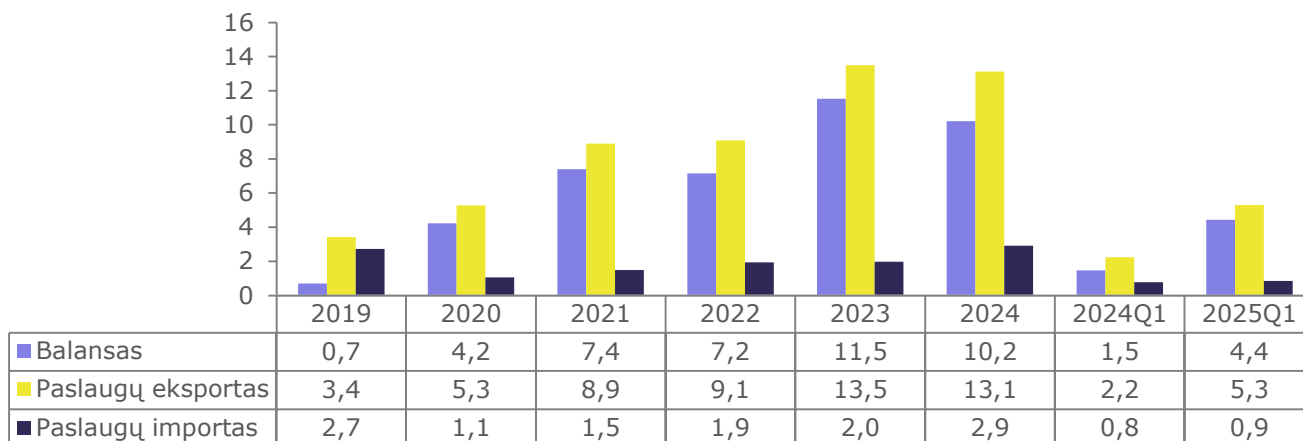

Šaltinis: Valstybės duomenų agentūra.

IV. Prekyba paslaugomis

2024 m. Pietų Afrika užėmė 57 vietą Lietuvos paslaugų eksporto rinkoje, kuriai teko 0,1% (13 mln. EUR) viso Lietuvos paslaugų eksporto. Paslaugų importas iš Pietų Afrikos siekė 2,91 mln. EUR, tai sudarė 0,021441% viso Lietuvos paslaugų importo 2024 m., o Pietų Afrika buvo 72-a tiekėja paslaugų importuotojams Lietuvoje.

4 pav. Lietuvos ir Pietų Afrikos užsienio prekyba (paslaugos) 2019-2025 m. I ketv. mln. EUR

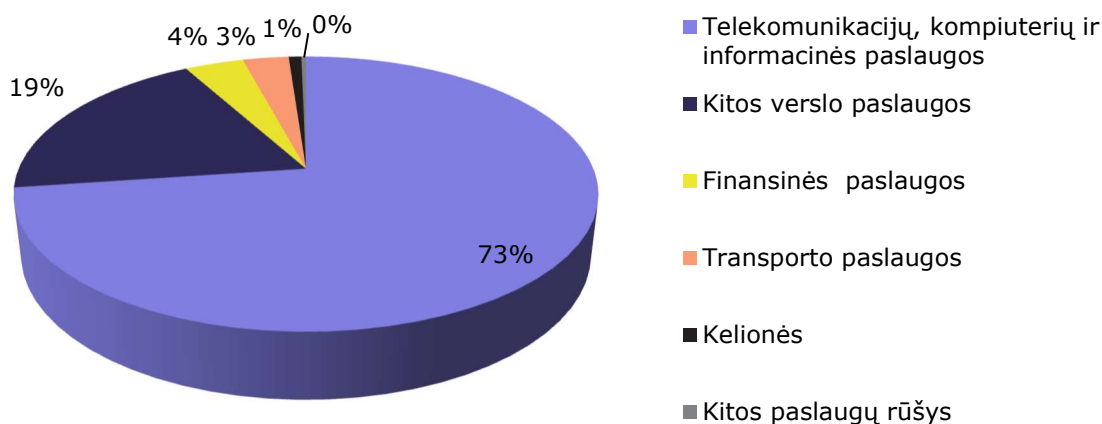

Šaltinis: Lietuvos bankas.

2024 m. iš Lietuvos į Pietų Afriką daugiausia buvo eksportuota telekomunikacijų, kompiuterių ir informacinių paslaugų – 73% arba 9,56 mln. EUR (32-a eksporto rinka), kitų verslo paslaugų – 19% arba 2,51 mln. EUR (50-a eksporto rinka), finansinių paslaugų – 3,9% arba 510 tūkst. EUR (60-a eksporto rinka), transporto paslaugų – 3% arba 0,4 tūkst. EUR (76-a eksporto rinka), kelionių – 0,8% arba 0,1 tūkst. EUR (68-a eksporto rinka). Per 2024 m. Lietuvos paslaugų eksporto vertė į Pietų Afrikos rinką sumažėjo 2,7% iki 13 mln. EUR. Per 2025 m. I ketv. Lietuvos paslaugų eksportas į Pietų Afriką palyginti su atitinkamu 2024 m. laikotarpiu didėjo 136% arba 3,1 mln. EUR.

Lietuvos ir Pietų Afrikos Respublikos dvišalė prekyba

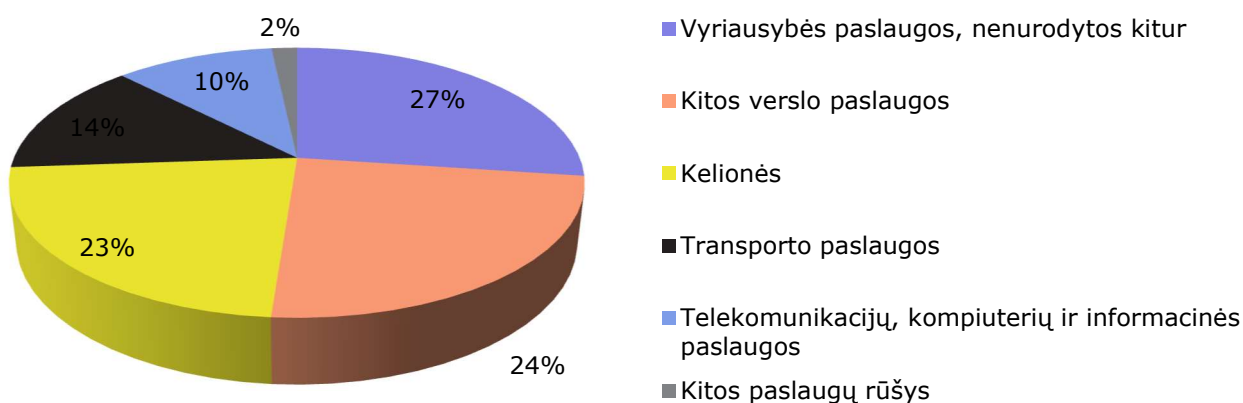
5 pav. Paslaugų eksporto iš Lietuvos į Pietų Afriką struktūra 2024 m.

Šaltinis: Lietuvos bankas.

2024 m. iš Pietų Afrikos į Lietuvą daugiausiai buvo importuota vyriausybės paslaugų, nenurodytų kitur – 27% arba 790 tūkst. EUR (36-a importo tiekėja), kitų verslo paslaugų – 24% arba 700 tūkst. EUR (54-a importo tiekėja), kelionių – 23% arba 660 tūkst. EUR (55-a importo tiekėja), transporto paslaugų – 14% arba 400 tūkst. EUR (79-a importo tiekėja), telekomunikacijų, kompiuterių ir informacinių paslaugų – 11% arba 310 tūkst. EUR (71-a importo tiekėja). Per 2024 m. paslaugų importo vertė iš Pietų Afrikos išaugo 48% iki 2,91 mln. EUR. Per 2025 m. I ketv. paslaugų importas iš Pietų Afrikos palyginti su atitinkamu 2024 m. laikotarpiu didėjo 10% arba 80 tūkst. EUR.

6 pav. Lietuvos paslaugų importo iš Pietų Afrikos struktūra 2024 m.

Šaltinis: Lietuvos bankas.

V. Perspektyvūs sektoriai

Eksporto galimybių vertinimo modelių (EGVM)⁴ nustatytos 554 prekių grupės (6 ženklų kombinuotosios nomenklatūros lygiu), turinčios geriausias galimybes lietuviškos kilmės prekių eksportui į Pietų Afrikos rinką. Perspektyviausi sektoriai lietuviškos kilmės prekių eksportui į Pietų Afriką yra šie: inžinerinės pramonės gaminiai, chemijos pramonės produktai, tekstilės gaminiai ir drabužiai bei maisto produktai.

2 lentelė. Didžiausią eksporto potencialą Pietų Afrikos rinkoje turintys Lietuvos sektoriai pagal EGVM

Pramonės šaka (pagal EVRK 2 red.)	Potencialios eksporto galimybės
IŠ VISO	554
Niekur kitur nepriskirtų mašinų ir įrangos gamyba	98
Chemikalų ir chemijos produktų gamyba	69
Tekstilės gaminių gamyba	45
Maisto produktų gamyba	42
Metalo gaminių, išskyrus mašinas ir įrenginius, gamyba	35
Kompiuterinių, elektroninių ir optinių gaminių gamyba	33
Drabužių siuvimas (gamyba)	32
Popieriaus ir popieriaus gaminių gamyba	27
Guminių ir plastikinių gaminių gamyba	25
Kitų nemetalo mineralinių produktų gamyba	23
Kitos	115

Šaltiniai: UN Comtrade, Valstybės duomenų agentūra ir Inovacijų agentūros skaičiavimai.

⁴ Eksporto galimybių vertinimo modelis (EGVM) naudojamas perspektyvių eksporto galimybių identifikacijai. Modelis atsižvelgia į atskleistą santykinę pranašumą (produktus, kuriuose Lietuva turi santykinę pranašumą eksporto rinkose), nagrinėjamo produkto trumpalaikį ir ilgalaikį importo vertės augimą, importo rinkos dydį, rinkos koncentracijos laipsnį (kuo indeksas mažesnis, tuo lengvesnis produkto įvedimas į rinką) ir importo muitus.